

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง บทบาทของบุคคลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ตอนที่ ๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การป้องกันภัยจากสารเสพติด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง บทบาทของบุคคลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ตอนที่ ๒
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ ๒๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. การป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด

การป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ควรมีการดำเนินงานซึ่งต้องได้รับความร่วมมือกันอย่างจริงจังจากทุกฝ่าย เพื่อให้ปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดลดลง นับได้ว่าเป็นการสร้างสังคมที่สงบสุขและปลอดภัย ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยบทบาทสำคัญจากทุกฝ่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังนี้

๑.๑ บทบาทของตนเอง

นับเป็นบทบาทสำคัญที่จะสามารถช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดได้ดี โดยเยาวชนแต่ละคนควรพึงปฏิบัติ ดังนี้

๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของสารเสพติด นับเป็นเกราะป้องกันตัวที่ดีที่จะช่วยให้พ้นภัยจากสารเสพติดได้
๒. มีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยรู้สึกว่ามีคุณค่าไม่ควรทำลายชีวิตที่ได้มาด้วยการติดสารเสพติด
๓. สำนึกในบทบาทหน้าที่ของตน โดยพึงระลึกอยู่เสมอว่าขณะนี้ตนเองมีบทบาทหน้าที่อะไร เช่น มีหน้าที่เรียนหนังสือ ก็ควรตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้ดี เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ เป็นต้น
๔. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส รักษาสุขภาพอนามัยอยู่เสมอ หากบุคคลมีสุขภาพจิตที่ไม่ดี ร่างกายไม่แข็งแรงอาจนำไปสู่การใช้สารเสพติดได้
๕. คบเพื่อนดี โดยรู้จักเลือกคบเพื่อน และนำแบบอย่างที่ดีของเพื่อนมาประยุกต์ใช้กับชีวิตของตนเอง ซึ่งถ้าหากคบเพื่อนไม่ดี เพื่อนอาจชักนำเราไปในทางที่เสื่อมเสียได้
๖. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในการสร้างเสริมคุณค่าให้กับตนเอง โดยการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ออกกำลังกาย เล่นดนตรี อ่านหนังสือ เป็นต้น
๗. มีทักษะในการดำเนินชีวิต รู้จักแก้ไขปัญหามิฉะนั้นถูกที่ควร กล้าเผชิญปัญหา รู้จักคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล ไม่หลีกเลี่ยงปัญหาด้วยการเสพยาเสพติด
๘. ขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่ไว้ใจได้ เมื่อมีปัญหา เพราะการแก้ไขปัญหตามลำพัง อาจนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดได้

๑.๒ บทบาทในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญ การสร้างครอบครัวอบอุ่นจะช่วยให้สมาชิกในครอบครัว อยู่อย่างมีความสุข พ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ครอบครัวมีลักษณะดังกล่าว ดังนั้น ในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัว จึงควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และที่สำคัญควรมีความรัก ความเข้าใจอันดีต่อกันในครอบครัว ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจด้วยการห่างไกลจากสารเสพติด

๑.๓ บทบาทในโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญรองลงมาจากครอบครัว จึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เยาวชนปลอดภัยจากสารเสพติด ดังนั้น นักเรียนในฐานะเยาวชนของชาติ จึงควรแสดงบทบาทในโรงเรียน ดังนี้

๑. ศึกษาหาความรู้ในเรื่องสารเสพติดอย่างสม่ำเสมอ
๒. เคารพเชื่อฟังในคำสั่งสอนของครู
๓. เมื่อทราบว่า มีเพื่อนนักเรียนติดสารเสพติด ต้องรีบแจ้งครู และพ่อแม่หรือผู้ปกครองของเพื่อนนักเรียนให้ทราบ เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาต่อไป
๔. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และแหล่งนันทนาการที่ทางโรงเรียนจัดให้ เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสารเสพติด เช่น โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการ ปี นัมเบอร์ วัน (To Be Number One) เป็นต้น

๑.๔ บทบาทของผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้นำองค์กรหรือผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางการเมือง พระภิกษุ เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่คอยดูแลพื้นที่ที่อยู่อาศัย เขตการปกครองและคอยสอดส่องดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ไม่ดี สถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุมอบายมุข แหล่งผลิต แหล่งขาย ช่วยเหลือชุมชนที่ขาดความเข้มแข็ง เช่น ขาดผู้นำที่มีความรับผิดชอบ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและชุมชน คอยพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนทั้งทางด้านการศึกษาและอาชีพ สร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน มีบทบาทโทษทางสังคม ส่งเสริมกิจกรรมทางเลือกต่าง ๆ เช่น การกีฬา การออกกำลังกาย เป็นต้น

๑.๕ บทบาทในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล

รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาสารเสพติดให้กับประชาชนทุกคน จึงได้กำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดตามยุทธศาสตร์ "พลังแผ่นดินเอาชนะ ยาเสพติด" โดยดึงพลังจากทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด ดังนี้

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของรัฐบาล

- ยึดหลักผู้เสพ คือ ผู้ป่วยจะได้รับการบำบัดให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม
- ยึดหลักนิติธรรม ในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ
- ติดตามช่วยเหลือและป้องกัน สังการให้มีการกำกับติดตาม ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยง และประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด
- บังคับใช้กฎหมาย มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และ ดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการให้ความร่วมมือ เชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นสารเสพติด สารเคมี และการตั้งต้นในการผลิตสารเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศ รายได้ การบริการจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ

นักเรียนในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่ง จึงควรมีบทบาทในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดให้หมดสิ้นไปจากประเทศของเรา ดังนี้

๑. ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด
๒. หลีกเลียงสารเสพติดด้วยการทำกิจกรรมทางบวก เช่น เล่นกีฬา เล่นดนตรี ร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ เป็นต้น
๓. เมื่อทราบเบาะแสเกี่ยวกับสารเสพติด ควรแจ้งครู พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ทราบเพื่อร่วมมือกันในการขจัดสิ้นสารเสพติดให้หมดไป

๔. ให้การสนับสนุนและความร่วมมือกับรัฐบาลในการป้องกันและแก้ไขปัญหาราสารเสพติด เช่น เป็นแกนนำเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางรัฐบาล ร่วมรณรงค์ต่อต้านสารเสพติด เข้าค่ายเยาวชนร่วมใจต้านภัยสารเสพติด เป็นต้น

๕. ชักชวนผู้อื่นให้ลด ละ เลิกจากสารเสพติด โดยชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ทางบวกต่างๆ เพื่อให้ห่างไกลจากสารเสพติด และให้เห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น

ที่มา: พรสุข หุ่นนิรันดร์ ประภาเพ็ญ สุวรรณ สุรีย์พันธุ์ วรพงศธร และอนันต์ มลารัตน์,หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑,พิมพ์ครั้งที่ ๕,กรุงเทพมหานคร,บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด, หน้า ๑๗๕-๑๗๘

ไพรินทร์ คชานาวิน. (ม.ป.ป.). บทบาทของบุคคลต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน.

<https://sites.google.com/site/sukhsuksalaeaphlsuksam๖/bthbath-laea-kar-kaekhi>

